

HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA TARAQQIYOT STRATEGIYASI

Raxmonqulova Nafisa Olimjon qizi

Osiyo xalqaro universiteti Iqtisodiyot kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10353172>

Annotatsiya. Hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish uchun mamakatimizda bir qator islohatlar amalga oshirilmogda. Bunday islohatlar natijasi o'laroq harakatlar strategiyasi yaratildi. Ushbu maqolada iqtisodiyotni rivojlantirishda harakatlar strategiyasining ahamiyati xususida ma'lumotlar berildi. Jadal rivojlangan mamlakatlarning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri haqida gap bordi. Aholi bandligini ta'minlash borasida amalga oshirilgan ishlar sarhisob qilindi.

Kalit so'zlar: strategiya, jadallastirish, budjet, sanoat zonalari, aholi daromadi, moliyaviy barqarorlik.

DEVELOPMENT STRATEGY IN THE DEVELOPMENT OF THE REGIONAL ECONOMY

Abstract. In order to develop the regional economy, a number of reforms are being implemented in our country. As a result of such reforms, an action strategy was created. This article provides information on the importance of action strategy in economic development. The influence of rapidly developed countries on the economy of Uzbekistan was discussed. The work done to ensure the employment of the population was summarized.

Key words: strategy, acceleration, budget, industrial zones, population income, financial stability.

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА

Аннотация. В нашей стране реализуется ряд реформ, направленных на развитие региональной экономики. В результате таких реформ была создана стратегия действий. В этой статье представлена информация о важности стратегии действий в экономическом развитии. Обсуждалось влияние быстроразвивающихся стран на экономику Узбекистана. Подведены итоги проделанной работы по обеспечению занятости населения.

Ключевые слова: стратегия, акселерация, бюджет, промзоны, доходы населения, финансовая устойчивость.

Hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish bugungi kunda mamlakatimiz oldida turgan asosiy maqsad va vazifalardan biridir. Chunki mintaqada qoloq va sohalari rivojlanmay qolgan hudud bo'lmasligi lozim. O'zbekiston hozirda jadal qadamlar bilan iqtisodiyotni rivojlantirish yo'lidan bormogda. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyev o'zining 2023-yil 7-maydagi nutqida quyidagi fikrlarni ilgari surgan edilar: "Shuncha sa'y-harakatlarimiz, qabul qilayotgan qarorlarimiz qishloqdagi oddiy odamlar hayotiga nima o'zgarish olib kirayapti, daromadi ko'paydimi, ishga joylashdimi, bolasi o'qishga kirdimi, uyli-joyli bo'ldimi, to'yib ovqatlanayaptimi, toza suv

ichyaptimi, degan savollar meni juda qiynaydi. Bu barcha darajadagi rahbarlar xalqimiz oldida javob berishi kerak bo'lgan eng asosiy savollardir".¹

2020-2024 yillarda O'zbekiston Respublikasi davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish Strategiyasida budget jarayoniga jamoatchilikni jalb etishni yanada kengaytirish choralari ko'rish, shuningdek, fuqarolarning byudjet jarayonidagi faol ishtirokini qo'llab-quvvatlash, o'rta muddatda soliq-byudjet siyosatining ustuvor va asosiy yo'nalishlarini muhokama qilishda fuqarolar ishtirokini ta'minlash mexanizmlarini keng qo'llash (xususan, byudjet mablag'larining xarajatlari yo'nalishida) belgilangan. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida esa ijtimoiy-iqtisodiy sohani isloh qilish va ustuvor tarmoqlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan muhim loyihalar barcha hududlarning talablari va mahalliy tashabbuskorlarning takliflarini inobatga olgan holda mahalliy jamoatchilik ishtirokida keng muhokama qilinganidan keyin qabul qilinishi ko'zda tutilgan.

Aynan shu qonun-hujjatlari doirasida hududlarda iqtisodiy harakatlar olib borilmoqda. Ushbu strategiya tamoyillari asosida rivojlanuvchi turli sohalar uchun talab va takliflar ilgari surildi. Bugungi kunda Respublikamiz hududlarida o'z va moliyaviy daromadlar asosida ko'plab tadbirlar amalga oshirildi.

Harakatlar strategiyasida iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yo'nalishlari quyidagi vazifalarni tashkil etadi: Makroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish, Xarajatlarning ijtimoiy yo'naltirilganini saqlab qolgan holda Davlat budgetining barcha darajalarida mutanosiblikni ta'minlash, mahalliy budgetlarning daromad qismini mustahkamlashga qaratilgan budgetlararo munosabatlarni takomillashtirish; soliq yukini kamaytirish va soliqqa tortish tizimini soddalashtirish siyosatini davom ettirish, solik ma'muriyatchiligini takomillashtirish va tegishli rag'batlantiruvchi choralarni kengaytirish; xalqaro iqtisodiy hamkorlikni yanada rivojlantirish, jumladan, yetakchi xalqaro va xorijiy moliyaviy institutlar bilan aloqalarni kengaytirish, puxta o'ylangan tashqi qarzlarni siyosatini amalga oshirishni davom ettirish, jalb qilingan xorijiy investisiya va kreditlardan samarali foydalanish.

Hududlar iqtisodiyotni rivojlantirish uchun yaratilgan harakatlar strategiyasi zamirida quyidagilar yotadi:

- hududlar iqtisodiyotini keng miqiyosda rivojlantirish;
- hududlar iqtisodiyotini rivojlanish tezligini barqarorlashtirish;
- hududlarda sanoat zonalarining tarmoqlarini ko'paytirish;
- iqtisodiy jihatdan qoloq hududlarni isloh qilish;
- strategiya tamoyillari asosida hududlarni qayta rekonstruksiya qilish;
- mahalliy tadbirkorlikni rivojlantirish;
- tadbirkorlik orqali aholi bandligini ta'minlash;
- bandlikka ko'maklashish;
- tarmoq va hudud bo'yicha jamoatchilik fikrini bilish;
- aholi muammolariga yechim topish.

¹ uza.uz

2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Qonunda shunga e'tibor qaratashimiz lozim:²

Mamlakatimizni 2017-2021-yillarda rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha [Harakatlar strategiyasi](#) doirasida o'tgan davr mobaynida davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini tubdan isloh etishga qaratilgan 300 ga yaqin qonun, 4 mingdan ziyod O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari qabul qilindi.

Shuningdek, inson huquqlarini ta'minlash, davlat organlarining hisobdorligi va ochiqqligini kuchaytirish hamda fuqarolik jamiyati institutlari, ommaviy axborot vositalarining roli, aholi va jamoat birlashmalarining siyosiy faolligini oshirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirildi.

Milliy iqtisodiyotni isloh qilish borasida tashqi savdo, soliq va moliya siyosatini liberallashtirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va xususiy mulk daxlsizligini kafolatlash, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlashni tashkil etish hamda hududlarni jadal rivojlantirishni ta'minlash bo'yicha ta'sirchan choralar ko'rildi.

Fuqarolarning ijtimoiy himoyasini kuchaytirish va kambag'allikni qisqartirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida belgilanib, aholini yangi ish o'rinlari va kafolatli daromad manbai, malakali tibbiy va ta'lim xizmatlari, munosib yashash sharoitlari bilan ta'minlash sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarildi.

Ushbu qonun-hujjatida belgilab qo'yilgan yuqoridagi talablardan tashqari aholi hayotining ajralmas negizi bo'lgan davlat xizmatlari xususidagi bandlar diqqatni tortadi. Bu bandlardan ko'zlangan asosiy maqsad aholining yashash tarzini yaxshilash, aholiga sifat ko'rsatishni aniq nazoratga olish va shu vositasida iqtisodiyotni jadal rivojlantirish.

Hududlar iqtisodiyotini rivojlantirish nuqtai nazaridan olib qaraganda mintaqalarda sanoatning raqobatbardoshligini oshirish, raqobatdosh mahsulotlar ishlab chiqarish, o'z imkoniyatlari hisobiga ichki talabni qondirish, yangi talab uchun sarmoya kiritish, hududlararo, respublika va xalqaro bozorlar ulushini kengaytirish, sinergetika samarasini olish, resurs tejankor siyosatni ishlab chiqish, byudjet yig'imlarini ko'paytirish, moliyaviy barqarorlik va hududlar mustaqilligini ta'minlash muhim hisoblanadi.³

Valyuta bozori liberallasuvi tashqi savdoga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu sohada raqobatbardoshlikni oshirish, eksport korxonalarini qo'llab-quvvatlash, fermer xo'jaliklari, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'yektlarining eksport faoliyatini rag'batlantirish, ularga imtiyozlar tizimini takomillashtirish, bojxona tartib-qoidalarini soddalashtirish va tashqi savdo operatsiyalarini amalga oshirish muddatlarini keskin qisqartirish, tashqi savdo tariflarini pasaytirishga oid hujjatlarni rasmiylashtirishlarning elektron shakliga o'tish va boshqa chora-tadbirlar ko'rilmoqda.⁴

Xulosa o'rnida aytishimiz mumkinki, iqtisodiy rivojlangan mamlakatning aholisi ham turli imtiyozlarga ega bo'ladi. Hududlarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlagan davlatgina ko'zlangan

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son. lex.uz

³ Ўзбекистонда таълим: талаб ва тақлиф муганосиблиги. Инсон тараққиёти тўғрисида маъруза. -Т.: БМТ тараққиёт дастури, Иқтисодий тадқиқотлар маркази, 2008, -Б. 41.

⁴ Абдурахмонов Қ.Х. Меҳнат иқтисодиёти: назария ва амалиёт. Дарслик. Қайта ишланган ва тўлдирилган 3-нашри. - Т.: ЎзФА "ФАН" нашриёти, 2019.

maqsadiga erisha oladi. Yangi natijalar ko'rsata oladi. Harakatlar strategiyasini hayotga da'vat qilib har tamonlama rivojlanishga erishish mumkin.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son. lex.uz
2. Ўзбекистонда таълим: талаб ва таклиф мутаносиблиги. Инсон тараққиёти тўғрисида маъруза.-Т.: БМТ тараққиёт дастури, Иқтисодий тадқиқотлар маркази, 2008, -Б. 41.
3. Абдурахмонов Қ.Х. Меҳнат иқтисодиёти: назария ва амалиёт. Дарслик. Қайта ишланган ва тўлдирилган 3-нашри. - Т.: ЎзФА "ФАН" нашриёти, 2019.
4. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). Бухоро Вилоятида Кичик Саноат Зоналарининг Ривожланиши. BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIIY JURNALI, 1(2), 10-13.
5. Явмутов, Д. Ш., & Рахманкулова, Н. О. (2021). КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ РАСЧЕТА ПРОДУКЦИИ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ. IJTIMOIIY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIIY JURNALI, 1(2), 12-17.
6. Орипов, М. А., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Экологически чистое и устойчивое управление цепочками поставок в экономике платформы. Вестник науки и образования, (13-2 (91)), 28-30.
7. Abdulloev, A. J., & Rakhmankulova, N. O. THEORETICAL ASPECTS OF THE INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP CONCEPT.
8. Alisher Khudoynazarovich Shadiyev. (2023). FUNCTIONS, METHODS, MANAGEMENT DECISIONS AND SOCIAL FACTORS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT. American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157), 1(9), 87-93.
9. Shadiyev, A. (2022). EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF SINGAPORE TOURISM IN UZBEKISTAN. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.Uz), 23(23).
10. Shadiyev, A. K. (2021). Development and organization catering service in hospitality. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(5), 381-387.
11. Bazarova, M. (2023). EFFECTIVENESS OF USING PR-ADVERTISING SERVICES IN THE PROCESS OF PRODUCT DELIVERY ON THE EXAMPLE OF BUKHARA REGION. Modern Science and Research, 2(10), 798-804.
12. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(6), 624-629.
13. Bakhodirovich, K. B. (2023). International accounting models and their characteristics in the conditions of innovative economy. Zien Journal of Social Sciences and Humanities, 21, 56-60.
14. Bakhodirovich, K. B. (2023). CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. IMRAS, 6(6), 161-165.

15. To'rayevna, S. N. . (2023). Biznes Sohasida Xodimlarni Topish Va Tanlash Bosqichlari. *Miasto Przyszłości*, 41, 184–190.
16. Sodiqova, N. (2023). DIGITAL LABOR IN THE NEW ECONOMY. *Modern Science and Research*, 2(10), 293–300.
17. Toshov, M. (2023). PERSONNEL MANAGEMENT AND THEIR EVALUATION IN MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 535–541.
18. Toshov, M. (2023). PERSONNEL MANAGEMENT AND THEIR EVALUATION IN MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 535–541.
19. Akbarovna, N. N. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTDA MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING ORNI. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 446-449.
20. Bahromjon, X., & Nargiza, N. . (2023). THE PROCEDURE FOR DRAWING UP FINANCIAL STATEMENTS IN JOINT-STOCK COMPANIES ON THE BASIS OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS. *Modern Science and Research*, 2(10), 805–811.
21. Алимова Ш. А., Ниёзова И. Н. Бизнес-коммуникации в системе управления промышленных структур //Academy,(1 (64)). – 2021. – С. 55-57.
22. Alimova S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.
23. Jumaeva, Z. Q. "REGIONAL FEATURES OF INVESTMENT POLICY OF UZBEKISTAN." *Central Asian Problems of Modern Science and Education 2020.1* (2020): 48-55.
24. Bustonovna, D. Z. (2023). DIGITAL TECHNOLOGIES IN SHAPING THE E-COMMERCE ENVIRONMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 316-320.
25. Jumayeva, Z. (2023). THEORY OF MARKET EQUILIBRIUM, SUPPLY AND DEMAND. *Modern Science and Research*, 2(10), 740–743.
26. uza.uz